

Umhvervis- og vinnumálaráðið

Dagfesting: 04.10.2021
Mál nr.: 21/14652
Málsviðgjört: SPS
Ummælisfreist: Skrivið frá/til
Eftirkannað: Lógartænastan dagfestir

Útkast

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um alig av fiski v.m. (Tilbúgvingarættan í sambandi við slopnan alifisk)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 83 frá 25. mai 2009 um aling av fiski v.m., sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 65 frá 14. mai 2020, verða gjørdar hesar broytingar:

1. Aftan á § 10, verður sett:
§ 10 a. Persónar, sum landsdjóralæknin hevur góðkent, hava atgongd til vøtn og áir fyri at fáa slopnan alifisk aftur, har landsdjóralæknin staðfestir, at neyðugt er at taka alifiskin aftur.
Stk. 2. Stk. 1 verður nýtt, har tað ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, alifiskurin stavar. Stk. 1 verður eisini nýtt í førum, har tað ikki ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, alifiskurin stavar, og har tað er gjørd

avtala millum Landsdjóralæknan og Havbúnaðarfelagið ella felag, sum umboðar alifyritøkur, um at skipa eina tilbúgvingarættan um at taka alifisk aftur úr áum og vøtnum.

Stk. 3. Loyvishavari ber útreiðslurnar av at taka alifisk aftur eftir stk. 2, 1. pkt.

Stk. 4. Reglurnar í kunngerð nr. 92 frá 26. juni 1990 um síla- og laksaveiðu verða ikki nýttar upp á føri, sum eru fevnd av stk. 1 og 2.

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Á sumri 2018 var ein óvanlig stöðla við stórum nøgdum av laksi staðfest í Leyná, og hildið varð, at talan var um alilaks. Alifeløgini kannaðu øll sínar nótir, men einki hol var á nakrari nóti. Fiskaaling gjørði kanningar, sum vístu, at talan sannlíkt var um nýliga slopan alilaks. Fiskurin var illa fyri, og partur av fiskinum doyði, meðan hann stóð í ánni. Kanningar av laksinum staðfestu, at allur kannaði fiskurin hevði kjartaklovning (CMS). Hóast tað var ógreitt, hvør hevði ábyrgd av at fáa laksin úr ánni, avgjórði Havbúnaðarfelagið og tey trý alifeløgini at skipa so fyri, at fiskurin varð tikin úr ánni, hetta við hjálp frá Sílaveiðifelagnum. Málið varð samskipað við Landsdjóralæknan og Umhvørvis- og vinnuáráðið.

1.2. Galdandi lóggáva

Í § 10 í lógtingslóg nr. 83 frá 25. mai 2009 um aling av fiski v.m. (hereftir alilógin), og í § 41 í kunngerð nr. 80 frá 14. juni 2019 um stovnan og sjúkufyribyrgjandi rakstur av alibrúkum (hereftir “rakstrarkunngerðin”), eru ásettar reglur um skyldur loyvishavarans at fáa aftur alifisk, sum er sloppin. Hesar reglur fevna um føri, har tað ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, sloppi alifiskurin stavar.

Í galdandi lóggávu eru ongar reglur um skyldur loyvishavarans um at fáa slopan alifisk aftur úr áum og vøtnum í førum, tá tað ikki ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, laksurin stavar.

Í kunngerð nr. 92 frá 26. juni 1990 um síla- og laksaveiðu eru settar reglur um m.a. hvørji veiðiamboð kunnu verða nýtt í síla- og laksaveiðu á vøtnum, í áum, í lókum, á firðum, í sundum og ásett er, at tað er ikki loyvt at veiða síl ella laks í áum ella lókum frá 1. september til 30. apríl, báðir dagar íroknaðir.

Rættarviðurskiptini viðvíkjandi nýtslu av vatni í áum og vøtnum, undir hesum at fiska, eru lógskipað í lov nr. 169 af 18. maj 1937 for Færøerne om Benyttelse af Indsøer og Vandløb, sum seinast broytt við lógtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020. Í § 1 í nevndu lóg er ásett, at jarðareigarin hevur rættindini at nýta vatnið, undir hesum at fiska, um ikki serlig rættarviðurskipti, lóg ella siðvenja víkja frá hesum. Lógin inniheldur nærri reglur um mannagongdir, t.e. grannastevnuviðtøku, um ognin er samogn, ella vatn ella á liggur á markinum millum tvær ella fleiri ognir. Eftir § 19 í nevndu lóg verður festari javnsettur við eigara. Sostatt krevst góðkenning frá jarðareigarum at taka slopan laks aftur í vøtnum og áum eftir tí mannagongd, sum er ásett í lov for Færøerne om Benyttelse af Indsøer og Vandløb.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Sloppin laksur kann hava neiliga ávirkan á náttúrunam, bera sjúku til onnur alibrúk og hava ávirkan á laksastammuna, sum Sílaveiðifelagið hevur sett út.

Alifiskur, sum er sloppin og stendur í áum og vøtnum, eigur at verða tikin aftur skjótast gjørligt.

Endamálið við lógini er at útvega greiða lógarheimild fyri, at í førum, tá alifiskur er sloppin og stendur í áum og vøtnum, kann farast í áir og vøtn fyri at taka sloppan alifisk aftur.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Við lógaruppskotinum verður vikið frá reglunum í lógini um Indsøer og Vandløb og kunngerðini um síla- og laksaveiðu soleiðis, at persónar, sum Landsdjóralæknin hevur góðkent, fáa rætt til at fara í áir og vøtn fyri at fáa sloppan alifisk aftur, um Landsdjóralæknin metir, at fiskurin eigur at verða tikin aftur.

Hesin rættur kann verða nýttur, tá tað er ein ávísur alari, sum hevur ábyrgdina av at fáa fiskin aftur.

Rætturin at fara í áir og vøtn at fáa sloppan alifisk aftur kann eftir lógaruppskotinum eisini verða nýttur í førum, tá tað ikki ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, fiskurin stavar. Í slíkum førum ber ikki til at áleggja ávísnum loyvishavara at fáa fiskin aftur. Undir nevndu umstøðum er tørvur á, at loyvishavarar átaka sær solidariska ábyrgd av at fáa laksin aftur. Í staðin fyri at áleggja slíka ábyrgd í lóg, er ætlanin, at loyvishavarar gjøgnum Havbúnaðarfelagið gera avtalu við Landsdjóralæknan um eina tilbúgvingarætlan um at taka aftur alifisk í sambandi við sloppan alifisk í áum og vøtnum.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tá alifiskur sleppur og stendur í áum og vøtnum, hevur loyvishavari ábyrgdina av at fáa fiskin aftur, og loyvishavari ber útreiðslurnar av tí.

Í førum, tá tað ikki ber til at staðfesta úr hvørjum alibrúki, fiskurin stavar, er ætlanin, at alifeløgini í tilbúgvingarætlanini átaka sær felags ábyrgd av útreiðslunum av at fáa alifiskin aftur eftir vanliga bítislyklinum í mun til tal á aliloyvum.

Lógaruppskotið hevur sostatt ongar fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur minni umsitingarligar avleiðingar fyri landið við tað, at Landsdjóralæknin skal taka avgerð um, hvørt neyðugt er at taka alifisk í áum og vøtnum aftur og góðkenna persónar, sum skulu gera tað arbeiðið.

Lógaruppskotið hevur ikki umsitingarligar avleiðingar fyri kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur fíggjarligar avleiðingar fyri alivinnuna við tað, at alivinna skal bera útreiðslurnar av at taka sloppan alifisk aftur úr áum og vøtnum.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur jaligt árin á umhvørvið við tað, at uppskotið ger sítt til at minka um vandan fyri, at sloppin alifiskur hevur neiliga ávirkn á náttúruna, spjaðir sjúkur til annan alifisk og fisk, sum Sílaveiðifelagið hevur sett út.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki millumtjóðasáttmálar á økinum, sum lógaruppskotið fevnir um.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Tað eru ikki tvørgangandi millumtjóðasáttmálar á økinum, sum lógaruppskotið fevnir um.

2.9. Markaforðingar

Lógaruppskotið elvir ikki til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hefur ekki í sær ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur stærri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Fyri at ivi ekki skal vera, er ásett, at loyvishavari ber útreiðslurnar av at taka alifisk aftur úr áum og vøtnum í fòrum, tá tað kann staðfestast úr hvørjum alibrúki, alifiskurin stavar. Í fòrum, tá tað ekki kann staðfestast úr hvørjum alibrúki, fiskurin stavar, verður tað avtalað í tilbúgvingarætlanini, at loyvishavarar hava felags ábyrgd av útreiðslunum eftir vanliga bítislyklinum í mun til tal á aliloyvum.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið áleggur ekki gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið áleggur jarðareigarum skyldu at tola, at tað verður farið í áir og vøtn at taka slopnan alifisk aftur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur uppgávur til Landsdjóralæknan.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur alifeløgum atgongd til áir og vøtn fyri at fáa slopnan alifisk aftur.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hefur ekki aðrar avleiðingar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Ja
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Skotið verður upp í § 1, nr. 1 at seta nýggja § 10 a inn í alilógina fyri at útvega lógargrundarlag fyri atgongd til áir og vøtn fyri at fáa alifisk aftur, sum er sloppin og stendur í áum ella vøtnum.

Skotið verður upp, at persónar, sum landsdjóralæknin hevur góðkent, hava atgongd til vøtn og áir fyri at fáa sloppan alifisk aftur, har landsdjóralæknin staðfestir, at neyðugt er at taka alifiskin aftur, sum hevur leitað sær niðan í vøtn ella áir.

Lógaruppskotið er frávik frá lov nr. 169 af 18. maj 1937 for Færøerne om Benyttelse af Indsøer og Vandløb, og skapar øðrumegin rætt hjá teimum í lógaruppskotinum nevndu persónum at fara í áir og vøtn at fáa sloppan alifisk aftur og hinumegin skyldu hjá jarðareigarum at tola hetta.

Rættindini at fara í áir og vøtn fevna eftir uppskotinum eisini um at fara gjøgnum lendi hjá jarðareigarum og taka við sær og nýta ta útgerð, sum mett verður neyðug fyri at fáa fiskin aftur og beina hann burtur. Tað kann t.d. fevna um glúpar, nótir, fiskakassar, lastbil við krana, elektriskur “stunnari” og útgerð til sóttreinsing.

Rættindini kunnu verða nýtt, tá talan er um sloppan alifisk í áum og vøtnum, og har tað kann verða staðfest úr hvørjum alibrúki, alifiskurin stavar. Í tlikum førum er tað einstaki loyvishavarin, sum hevur ábyrgdina av at royna at fáa sloppan alifisk aftur, og ber útreisðlurnar av tí. Somu rættindi kunnu verða nýtt í førum, har hetta ikki kann verða staðfest úr hvørjum alibrúki, fiskurin stavar og har alifeløgini gjøgnum Havbúnaðarfelagið hava gjørt avtalu við Landsdjóralæknan um eina tilbúgvingarætlan við felags ábyrgd av at fáa sloppan alifisk í áum og vøtnum aftur og felags ábyrgd av útreiðslunum av tiltakinum.

Til § 2

Skotið verður upp, at lógin kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Umhvørvis- og vinnumálaráðið, tann 4. oktober 2021

Magnus Rasmussen
landsstýrismaður

/ Herálvur Joensen